

Vår saksbehandler: Mari Bakke Ingebrigtsen

Vår dato:
15.10.2015
Vår
referanse:
2015/89

Deres dato:

Deres
referanse:

Faglig råd for service og samferdsels utviklingsredegjørelse 2015-2016 del 1

Faglig råd for service og samferdsel viser til bestilling fra Utdanningsdirektoratet om å levere del 1 av utviklingsredegjørelsen for 2015-2016. Her ba direktoratet det faglige rådet om å vurdere lærefagene og svare på spørsmål om fagenes relevans i arbeidslivet. I vedlegg 1 følger det faglige rådets vurdering av samtlige 8 lærefag innen utdanningsprogrammet.

Rådet har organisert arbeidet med utviklingsredegjørelsen gjennom å jobbe i arbeidsgrupper fordelt på vg2-områder. I noen av arbeidsgruppene har det også vært med ressurspersoner utenfor rådet, da det har vært viktig å få dekket kompetanse om alle kategorier lærefag.

Arbeidsgruppene har hatt flere dialogmøter med organisasjoner, bedrifter og opplæringskontor. Herunder kan nevnes Teknologirådet, IKT-Norge, Opplæringskontoret i statlige virksomheter i Oslo og Akershus, Økonomiforbundet, SOTIN (Samarbeidsforum for opplæringsvirksomheter innen transport- og logistikkfag i Norge), representanter for landslinjene for yrkessjåfører, samt lærebedriftene Norwegian og SAS Ground Handling.

Det faglige rådet sluttbehandlet saken på rådsmøtet 1.oktober 2015.

Medlemmene i arbeidsgruppene er som følgende:

Salg, service og sikkerhet	Reiseliv
Anne Røvik Hegdahl, Virke	Eddy Kjær, NHO Reiseliv
Svein Willy Albertsen/Ellinor Tande, Utdanningsforbundet	Joakim Martinsen, Elevorganisasjonen
Terje Mikkelsen/Ulf-Terje Nyheim Eliassen, Norsk arbeidsmandsforbund	Jan Tvedt, KS
Per Ove Grannes, Utdanningsforbundet	Toril Dyngeseth, Utdanningsforbundet
Cecilie Fragaat Ødegård, Handel og Kontor	

Transport og logistikk	IKT-servicefag
Jørund Bjølverud, Skolenes Landsforbund	Jan Tore Harlyng, KS
Svein Arne Bergh, Spekter	Karin Lund, Fagforbundet
Terje Sundfjord/Marit Grøttheim, NHO Transport	Nils Petter Johnsrud, Østfold Fylkeskommune
Jan Sivertsen, Norsk transportarbeiderforbund	Ivar Nodeland, Rogaland Fylkeskommune
Håvard Galtestad, YS	
Jacueline Hopkinson, LO stat	

Gjennom det som fremkommer i notatene i vedlegg 1 bringer rådet frem «diagnosene» på fagene. Frem mot levering av del 2 av utviklingsredegjørelsen for 2015-2016 i april vil rådet jobbe videre med å utrede forslag som vi mener er riktige for fagene våre.

Vennlig hilsen

Eddy Kjær
Leder

Karin Lund
Nestleder

Dokumentet er elektronisk godkjent av rådets leder

Innhold

1. Kontor- og administrasjonsfaget
2. Sikkerhetsfaget
3. Salgsfaget
4. IKT-servicefaget
5. Yrkessjåførfaget
6. Logistikkfaget
7. Resepsjonsfaget
8. Reiselivsfaget

Vedlegg 1: Arbeidsgruppens forslag til endringer i reiselivsfaget

KONTOR- OG ADMINISTRASJONSFAGET

Utdanningsprogram	Service og samferdsel		
Vg2	Salg, service og sikkerhet	Overgang fra vg2 til påbygg	33,5%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>223</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>248</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>263</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>265</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>326</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	223	2011	248	2012	263	2013	265	2014	326	265	103
	År	Antall søkere												
	2010	223												
	2011	248												
2012	263													
2013	265													
2014	326													
		Endring (%)												
		46,2 %												
		Endring (siste år)												
		61												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>520</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>504</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>559</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>602</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>663</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall kontrakter	2010	520	2011	504	2012	559	2013	602	2014	663	575	123
	År	Antall kontrakter												
	2010	520												
	2011	504												
2012	559													
2013	602													
2014	663													
		Endring (%)												
		22,8 %												
		Endring (siste år)												
		60												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>73%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>75%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>75%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>75%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel (%)	2011	73%	2012	75%	2013	75%	2014	75%	2	
	År	Andel (%)										
	2011	73%										
	2012	75%										
2013	75%											
2014	75%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	499	372										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	389		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

FAFO har på vegne av Fagforbundet gitt ut en rapport (2013) om voksnes læring. Rapporten er omfattende og beskriver både læringsdeltakelse, kompetanseplaner, kartlegging og uformell og formell læring. Rapporten konkluderer blant annet med at det ikke finnes store statlige satsinger for kontorlag, og at mye av læringen foregår på arbeidsplassene. Rapporten bekrefter at de ansatte lærer mye av hverandre. Kollega-læring er utbredt, men ikke alltid verdsatt på en god måte, verken for den enkelte eller for virksomhetene. Forskerne fant at tillitsvalgte er lite involverte i spørsmål som har med kompetanseutvikling, men at disse har stort

potensial til å bli pådrivere. Blant annet er det eksempler på at tillitsvalgte har spilt en avgjørende rolle for at ansatte har fått mulighet til å ta fagbrev gjennom jobben.

KONTOR- OG ADMINISTRASJONSFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
7	18	42	83	36	3,66

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
11	13	46	69	45	3,67

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
9	25	86	73	22	3,34

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?			X
Til en viss grad finnes det læreplasser, men mange bedrifter har ikke nok kjennskap til hvilken kompetanse de kan få med å ta inn læring. Faget er ikke i samsvar med bedriftenes behov og endringer i markedet. Læreplanens innhold har mye fokus på det som tidligere ble omtalt som sekretær oppgaver. Den funksjonen har en svært begrenset betydning i dagens arbeidsliv.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)		X	
Mange av de som fullfører fagbrevet blir ikke ansatt i bedriften etterpå – og det er også vanskelig å få jobb i andre bedrifter. Tilgangen bedriftene har til søkere med høyere kompetanse, gjerne på masternivå, medfører at fagbrevet ikke er veldig relevant.			
	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?		X	
Spørsmålsstillingen er uklar. Svarer man på første eller andre del av spørsmålet når man sier ja eller nei. Klassiske "kontoroppgaver" har i større og større grad blitt lagt over på saksbehandlere selv, mange bedrifter mener at det ikke er bedriftsøkonomisk å ta ansatte til å gjøre oppgaver som ansatte i "faglige" stillinger kan gjøre selv – på den andre side så er det i mange bedrifter, spesielt i statlige organisasjoner en lang tradisjon på å ansette folk med høyere utdanning selv i lavere saksbehandlerstillinger/kontorstillinger. Arbeidsoppgaver som "sogner under kontor-begrepet" kan være alt fra HR, innkjøp, saksbehandling, IT, økonomi og prosjektarbeid – så det er vel ikke ufaglærte, men arbeidssøkere med høyskoleutdanning eller lang arbeidslivserfaring som får/bestiller slike stillinger.			
	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)			X
Ja, og nei. Det finnes kompetanse som man helt klart får med seg fra kontorfaget, som andre ikke har formell utdanning på, men som mange (spesielt hvis man har jobbet i noen år) også har kompetanse på. I tillegg ligger det nok en del muligheter i læreplanene som potensielle lærebedrifter ikke ser.			
→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.			

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
Fagets læreplaner og innhold bør gjennomgås og oppdateres. Også om å gjøre bedrifter beviste på hvilke muligheter de har allerede i dag med den læreplanen som finnes. Det har kommet ønske fra Økonomiforbundet om et nytt lærefag i regnskap pga. behovet hos regnskapskontorene, mens opplæringskontoret vi har snakket med, mener at dette fint kan utvikles gjennom de læreplanene som allerede finnes – og gjennom læretiden i bedrift.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?		X	
Hvis ja: Hvilke fag?			

	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?		X	
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)	X		
Hvis ja: Trolig så vil en navneendring gjøre faget godt. Det er for mange et vagt begrep hva en "kontorjobb er" – det er jo alt fra resepsjonister til direktører som jobber på kontor. Mer fokus å saksbehandling. Selv NAV etterspør en bedre definering av tittelen kontormedarbeider, og hva den type stillinger innehar av oppgaver.			
	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?		X	
<i>Hvis ja: Begrunnelse</i>			
→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.			
3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?			
Begrunnelse:			
4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)			
Det fungerer Ok med 2+2, men trolig ønskelig med noe mer bedriftsintrroduksjon og utplassering før 3. året. Viktig med praksis og utnyttelse av muligheten for PTF i faget på VG2. Bedriftene ønsker at relevant teori er gjennomført i videregående opplæring når det gjelder lærlinger.			
5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?			
Begrunnelser			

SIKKERHETSFAGET

Utdanningsprogram	Service og samferdsel		
Vg2	Salg, service og sikkerhet	Overgang fra vg2 til påbygg	33,5%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>92</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>129</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>123</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>153</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>176</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	92	2011	129	2012	123	2013	153	2014	176	135	84
	År	Antall søkere												
	2010	92												
	2011	129												
2012	123													
2013	153													
2014	176													
		Endring (%)												
		91,3 %												
		Endring (siste år)												
		23												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>72</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>89</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>102</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>104</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>115</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall løpende lærekontrakter	2010	72	2011	89	2012	102	2013	104	2014	115	96	43
	År	Antall løpende lærekontrakter												
	2010	72												
	2011	89												
2012	102													
2013	104													
2014	115													
		Endring (%)												
		59,7 %												
		Endring (siste år)												
		11												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>47%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>38%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>37%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	45%	2012	47%	2013	38%	2014	37%	-8	
	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)										
	2011	45%										
	2012	47%										
2013	38%											
2014	37%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	153	57										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	119		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Sikkerhet blir en stadig større del av samfunnsutviklingen, både nasjonalt og lokalt på bedrift. Det inkluderer alt fra forebygging til iverksettelse av konkrete sikkerhetstiltak. Faget sikkerhet har et stort potensiale da nærmest alle bedrifter i dag har en eller annen form for sikkerhet og forebygging. Sikkerhetsfaget bør gi en god elementær innføring i samfunnsutviklingen og markedets behov. Rådet skriver at det har vært diskutert plassering av sikkerhetsfaget innen Vg2 Transport og logistikk. Her er det sprikende syn og arbeidsgruppen for sikkerhet konkluderer med at sikkerhetsfaget skal være en del av Vg2 salg, service og sikkerhet. Det er også et innspill fra Utdanningsforbundet at man bør opprette en Vg2 linje «sikkerhet og beredskap», hvor en ny

læreplan utarbeides. Videre er det et innspill fra Arbeidsmandsforbundet om at Vg1 felles programfag bør tillegges punktet sikkerhet, og at Vg2 og Vg3 bør ha mer fordypning innen vekterjuss.

SIKKERHETSFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
1	3	12	13	0	3,28

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
2	5	8	9	5	3,34

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
2	2	12	11	3	3,37

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?	X		
<p><i>Begrunnelse for svaret:</i> Det finnes læreplasser, men slett ikke nok. Det er en utfordring at det er krav om fylte 18 år for å delta i praksis. Lov om Vaktvirksomhet er tydelig på dette, og den bør endres til 17 år for de som ønsker å ta fagbrev. Bransjen har utviklet egen internopplæring. Internopplæringen er viktig for de fleste vekterselskaper, og den er bransjerettet og dekker et behov for kompetanse som næringen har. I tillegg til vekteroppgaver tilbyr også vekterbransjen tjenester innen resepsjonsoppgaver.</p> <p>Vekterbransjen kan rekruttere uten fagbrev, dette viser at dersom faget skal bli et bedre yrkesfag, så må bransjens krav til opplæring vektlegges i større grad enn i dag. Næringen er en anbudsnering, hvor marginene er små, og hvor fagbrevtillegg til ansatte kan bli en ekstra kostnad. Det er også et sykdomstegn at man i mindre grad benytter seg av opplæringskontorene – og heller tar seg av læringene selv. Her får man en "bukken og havresekken"-situasjon. Hvem er det som passer på at læringene får en kvalitetssikret opplæring? Kvalitetssikring av læretiden er viktig. Man kan ikke bare ha egenkontroll.</p>			
	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)	X		
<p><i>Begrunnelse for svaret:</i> Det er store muligheter for å få en relevant jobb med fagbrev, vekterbransjen har et økende fokus på dette. Selv om næringen i større grad benytter seg av internopplæring, så vil de fleste som fullfører et fagbrev, få seg jobb.</p>			
	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?		X	
<p><i>Begrunnelse for svaret:</i> Alternativ opplæring kan gjøres i bedrift og bedriftene er godkjent av Politidirektoratet for å drive vekteropplæring. Dette er regulert i Lov om Vaktvirksomhet med forskrifter. Noen i arbeidsgruppen ønsker at det stilles krav til at alle ansatte skal ha fagbrev. Det er et håp om at vekternæringen ønsker/verdsetter fagbrev. Dette er et fag som omfavner liv og helse, og er en fremtidsrettet utdanning som er samfunnsnyttig.</p>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)			X
<p><i>Begrunnelse for svaret:</i> Sikkerhetsbransjen er i utvikling, nye tjenester og mer kombinasjonsløsninger manuelt og teknikk gjør at innholdet i faget bør oppdateres. Bransjen endrer seg i takt med samfunnsutviklingen generelt, og det er mye fokus på sikkerhet og trygghet i dag.</p>			
→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.			

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
<p><i>Hvis ja: På hvilke måte?</i> Det er nødvendig å oppdatere læreplanen i forhold til bransjens virkelighet og fremtidige utfordringer næringen vil få.</p>			

Ny vekteropplæring i bedrift skal være på plass 01-02-2016, dette styres av politidirektoratet og vil medføre en økning i timeantallet hvor hovedfokus vil være juss, kommunikasjon og konflikttakling. Dette bør gjenspeiles i innholdet for faget i den videregående skolen også.	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?		X	
<i>Hvis ja: Hvilke fag?</i>	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?			X
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i> Hvis man tenker på VG2 – et eget VG2-løp som bedre ivaretar bransjen behov. Men her må det være dialog med bransjen og lovgivende myndigheter. Eks. nytt fag: Sikkerhet og Beredskap.	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)	X		
<i>Hvis ja: Kom med eksempler</i> Evt. navneendring: Sikkerhet og beredskap	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?		X	
<i>Hvis ja: Begrunnelse</i>			
→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.			
3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?			
Begrunnelse: Fagbrev vil bli mer relevant for bransjen da kandidater med fagbrev får bedre grunnkompetanse knyttet til faget. Vektore med fagbrev vil slippe å gå igjennom regodkjenning hvert 4. år med eksamen slik vektore uten fagbrev må i fremtiden. Endringene skaper bedre samsvar mellom fagets relevans og bransjens behov.			
4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)			
Begrunnelse: Utfordring knyttet til praksisdelen. 18 års grense for å bli ansatt som vekter iflg. Lov om vaktvirksomhet. Avventes svar fra politidirektoratet etter brev sendt fra Faglig Råd service og samferdsel (16.4.15) og brev fra Udir til KD (5.10.15). Med denne begrensingen er alternative modeller til 2+2 lite aktuelle.			
5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?			
Begrunnelser			

SALGSFAGET															
Utdanningsprogram	Service og samferdsel														
Vg2	Salg, service og sikkerhet	Overgang fra vg2 til påbygg	33,5%												
Kryssløp fra															
SØKNING															
Utvikling i antall søkere (per 15. juli)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>391</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>436</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>496</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>600</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>547</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall søkere	2010	391	2011	436	2012	496	2013	600	2014	547	494	156
		År	Antall søkere												
		2010	391												
		2011	436												
2012	496														
2013	600														
2014	547														
			Endring (%)												
			39,9 %												
			Endring (siste år)												
			-53												
LÆREPLASSER															
Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>634</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>664</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>708</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>717</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>832</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall kontrakter	2010	634	2011	664	2012	708	2013	717	2014	832	711	198
		År	Antall kontrakter												
		2010	634												
		2011	664												
2012	708														
2013	717														
2014	832														
			Endring (%)												
			31,2 %												
			Endring (siste år)												
			115												
ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS															
Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)		Endring i %-poeng fra 2010 til 2014													
<table border="1"> <caption>Andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>59%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>53%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>52%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>54%</td> </tr> </tbody> </table>		År	Andel (%)	2011	59%	2012	53%	2013	52%	2014	54%	-5			
		År	Andel (%)												
		2011	59%												
		2012	53%												
2013	52%														
2014	54%														
		Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015													
		Søkere	Lærekontrakter												
		809	436												
		2013/2014													
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	539														
Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014															
Arbeidsgruppe for salg, service og sikkerhet mener rådet bør starte en diskusjon med hensyn til å legge til rette for muligheter for fordypning. Spesielt innen salgsfaget anser nok arbeidslivet at faget er for bredt og ikke relevant for virksomhetene. Både i Danmark og i Tyskland er det langt større grad av spesialisering i det enkelte fag.															

SALGSFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
4	13	54	88	47	3,78

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
12	12	31	83	70	3,9

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
11	11	75	90	60	3,72

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplaner til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?	X		

Begrunnelse for svaret:

Med bakgrunn i oversikt over antall søkere, så er det lite samsvar mellom antall søkere og de som fullfører fagbrev. Her kan det se ut til at det ikke er nok læreplaner. Programrådet innehar søkere som også søker påbygg, så søker tallet kan være noe høyere enn det som er helt reelt.

1: Nei og ja. Faget er relevant for næringslivet dersom man ser på faget helhetlig og tar hensyn til at Salgsfaget ikke bare er «butikkfag». I distribusjonsleddene vil det være mer behov for markedsføring- og økonomikunnskaper enn i detaljhandelen hvor det kreves mer spesialisering. Mange arbeidsplasser fins det sjelden krav om fagbrev, selv om det fins tilgjengelige fagbrev. Men det fins mange andre veier inn i jobb som verdsettes like høyt. Begrepet ufaglært fins ikke i store deler av privat tjenesteyting. For mange av bransjene som fagbrevene er aktuelle for, fins det mange veier inn i yrket, og det fins dermed også få grunner til å definere noen som ufaglærte. Ufaglært-begrepet er koplet til den delen av arbeidsmarkedet som Torgeir Nyen, Fafo, omtalte som det yrkesbaserte; for det åpne og det interne er det helt andre logikker som fungerer. I undersøkelsen om kjedeskolen gjennomført av FAFO, kom det klart fram at det viktigste kriteriet for ansettelse var gjennomført videregående opplæring, gjerne studieforbereidende. Mer utdanning var ok, mindre utdanning var ok, fagbrev var ok, men det viktigste var evnen til å gjennomføre opplæringsløp og gjennom det ha med seg en del entreprenørielle kompetanser.

- a) Det er geografiske forskjeller hva angår fagbrevets innarbeidelse i arbeidslivet. I Nord-Norge er det for lite læreplaner mens mer sentralt får ikke alle læreplaner. Hva er årsaken? Kanskje kjedenes internopplæring gjør sitt til at fagbrevet ikke verdsettes nok i forhold til en internopplæring i moduler og spesialisering tilpasset kjede, bransjens egen opplæring vektlegges kanskje mer, og kan som resultat medføre til en nedprioritering av fagopplæringen.

Der hvor fagopplæring og fagbrev er implementert, er det lite problemer med å skaffe nok læreplaner.

	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)			X

Begrunnelse for svaret:

Med begrunnelsen foran under a) er dette geografisk betinget. Erfaring viser at de bedrifter, som har mange fagbrev, spesielt via praksiskandidater, har lettere for å ta inn lærlinger og påfølgende tilsetninger. Gjennom praksiskandidatene oppøves kompetanse som kan benyttes som instruktør. I tillegg koples kompetansen direkte mot nytteverdi. De virksomhetene som ikke kjenner til merverdi eller har erfaring med dette vil ikke ansette noen med fagbrev fordi det utelukkende gir dyrere arbeidskraft. Slik sett er det mismatch i kompetansebehov

I de største kjedene er det utviklet internopplæring/kjedeskoler med god kvalitet. Så flere steder blir det å gi opplæring internt sett på som like verdifullt som å ansette en med fagbrev. Det er også vesentlig billigere, da man slipper fagbrevtillegg på 9,- per time.

Det er gode jobber i faget, og bransjen benytter lærlingordningen i noe grad for å rekruttere gode medarbeidere.

	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?			X

Begrunnelse for svaret:

Selve spørsmålet blir her feil. Det å definere begrepet ufaglært, forutsetter at noen er faglærte. Det igjen forutsetter felles oppfatninger i en bransje om hva som skal til for å gjøre en god og allerede definert jobb, og at man har valgt å formalisere det, både gjennom sertifiseringsordninger og faste krav til utdanning. Mange som jobber innenfor handel er lærte men opplæringen har blitt gjennomført internt eller innen høyere utdanning. De fleste som jobber innen salgsfaget/varehandelen har i dag ikke fagbrev. Så andelen av annen type kompetanse er stor, i tillegg jobber mange unge mennesker som holder på med et annet utdanningsløp i varehandlene.

Varehandel rekrutterer like mye på personlige kompetanser som på fagnivå og gir nødvendig internopplæring som går på funksjonsopplæring. Rekruttering til bransjen defineres av ulike krav, som egnethet, holdninger og motivasjon, i tillegg til kompetanse. Det oppfattes som positivt at en søker har fagbrev, men andre kriterier blir også vektlagt i stor grad.

	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)			X

Begrunnelse for svaret:

Det som kjennetegner de mest velfungerende yrkesfagløpene er jo at definerte bransjer eier fagene; det som kjennetegner en del av fagene som har liten utbredelse i arbeidsmarkedet, er jo nettopp det motsatte: Hvem eier kontor- og administrasjonsfaget? Hvem eier salgsfaget? Hvem eier IKT-servicefaget? Handel er et eksempel på stor bransjeglidning. Denne "glidningen" er ikke fanget opp av skolen. Derfor vil noe kompetansebehov som etterspørres dekkes av skolen, mens annen spesifikk fagkompetansebehov ligger utenfor service og samferdsel vifta. Faget dekker noe av kompetansebehovet som finnes på arbeidsmarkedet, men dekker ikke hele salgsbransjen sett under ett. Problemet er kanskje at praksisretting av programfagene i skolen gjennomføres forskjellig. De skoler som samarbeider med næringsliv (Bedrifter og opplæringskontor/ringer) lykkes bedre i implementering og verdsetting av fagbrev/fagopplæring. Fagets innhold er generelt, som igjen skaper usikkerhet i bransjen om hvilket nivå kompetansen på fagbrevet innehar.

→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		

Hvis ja: På hvilke måte?

Mye av den kompetansen arbeidslivet etterspør er generiske kompetanser som går på personlige (entreprenørielle) kompetanser som initiativ, kreativitet og endringskompetanse. Dette oppøves best gjennom entreprenørskap i skolen og samarbeid med lokalt arbeids- og samfunnsliv. Slik opparbeides et helt nødvendig samarbeid mellom skole og bedrift. Vi mener at skolen bør opprette egne ALVer – arbeidslivsveiledere, som har som sitt dedikerte arbeidsfelt å profesjonalisere samarbeid mellom skole og bedrift. Ofte er samarbeid med arbeidsliv utelukkende lagt til ildsjeler av lærere.

Arbeidslivsveiledere i skolen er avgjørende for bruk av vekslingsordninger, hospiteringsordning for lærere og instruktører, mer praktisk rettet opplæring, mer arbeidslivspraksis som del av PTF, osv. Å få til et utstrakt og fornyet samarbeid er avgjørende for å lykkes – også for at skolen skal nyttiggjøre seg kjedeskolene som opplæringsarenaer. ALV skal innta kompetansemeglerrollen for å utvikle og nyttiggjøre læringspotensialet i skole og arbeidsliv som en integrert helhet. Målet er best mulig læringspraksis i så vel skole som arbeidsliv. Det ideelle vil være at det blir usynlig for eleven hvor læringen foregår. En antatt synergi av dette kan være at eleven finner læringen mer anvendelig i virkeligheten. Dette vil øke læringsmotivasjon og læringsutbytte, og vil høyst sannsynlig medvirke til at flere enn nå fullfører sitt opplæringsløp og gjør bedriften bedre istand til å se verdien av fagbrevopplæring. Salgsfaget trenger en ny opplæringspraksis. Bransjen har i løpet av de seneste årene tatt eget ansvar for kompetanseutvikling og rekruttering og har utviklet egne opplæringsprogrammer. Intern opplæring er en nødvendig og viktig del av lærlingens hverdag i dag. Denne opplæringen kommer i tillegg til læreplanens mål og innhold. Det er ønskelig at interne opplæringsprogrammer kvalitetssikres og tas med som innhold i nye læreplaner. Faget krever at både søkere til faget, og bedriftenes behov må få større enn dagens læreplaner.

Fagbetegnelser og innhold bør oppdateres.

Samarbeide med næringene, slik at internopplæring, som i dag er meget systematisk og velutviklet i de store kjedene, kan kombineres med fagbrev. I dag er det slik at man ikke kommer ut med noen som helst form for formal kompetanse hvis man har gått kjedeskoler og intern opplæring.

<p>Ved at kjedene er mer åpne på hva de faktisk underviser i kjedeskolene, vil man lettere kunne se hvordan man kan forene de to retningene. Jo mer fag det er i internopplæringen, og jo mindre intern kulturbygging, jo lettere vil det være å forene kjedeskoler og fagbrev – slik at elevene kommer ut med papirer på at de har formal kompetanse.</p> <p>Mer hospitering for lærerne ute i lærlingebedriftene – har lærerne nok kjennskap til det praktiske arbeidet ute eller er de teoretikere?</p>			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?	X	X	
<p><i>Hvis ja: Hvilke fag?</i></p> <p>Det er et uttrykt behov hos bransje(glidning) på følgende: Elektrotikker trenger: Salg + elektro+ikt Byggvarebutikker trenger: Salg+Bygg++ Treningsstudioer trenger: Salg+ernæring+helse Hagesentre: Salg+ gartner</p>			
Modulbaseres slik at det kan settes sammen fra ulike utdanningsprogram?	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?		X	
<p><i>Hvis ja: I hvilke deler?</i></p> <p>Modulbaseres?</p>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)	X		
<p><i>Hvis ja: Kom med eksempler</i></p> <p>Programbetegnelsen bør endres fra salg, service og sikkerhet til eks: Handelsfag</p>			
	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?		X	
<p><i>Hvis ja: Begrunnelse</i></p>			
<p>→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.</p>			
<p>3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?</p>			
<p>Begrunnelse:</p> <p>Endringer som likestiller læring i skole og bedrift eksempelvis profesjonalisert gjennom en egen ALV vil være med på å tilrettelegge for en opplæringsstruktur der både skole og arbeidsliv MÅ være i dialog om utvikling og oppdatering av fag og innhold. Per i dag er skole og bedrift for fremmede for hverandre. Kanskje gjennomføringen av opplæringen bør justeres både mht. systematisk veksling fra første året og vurdere gjennomføring på andre måter enn 2+2. 1+3? 1+2?</p> <p>Salgsfaget som yrkesfag må ha samsvar med det markedet som hvor faget skal utøves. Bransjen har stort behov for kompetanse, og har stort fokus på hvordan tilegne bedriften nødvendig kompetanse, både på kort og lang sikt.</p> <p>Fagopplæringen er et naturlig virkemiddel for å dekke behovet for kompetanse både for ansatte og virksomhet.</p> <p>Når det gjelder fagets relevans for elever/søkere så må både fagbetegnelser og innhold være i samsvar med de reelle forholdene vedkommende møter i arbeidslivet.</p> <p>Salgsbransjen har stort fokus på service og identitet til faget. Når læreplanens mål får innhold fra bedriftenes egne krav til kompetanse, så er muligheten til å imøtekomme bransjen behov og krav til kompetanse betydelig økt.</p> <p>Et bedre samarbeid mellom skole og næringsliv vil sikre at kandidatene har fått opplæring i relevant kunnskap for handelen – og dermed vil det være med attraktivt for bedriftene å ta inn lærlinger også.</p>			
<p>4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)</p>			
<p>Begrunnelse:</p> <p>Faget fungerer i flere opplæringsmodeller. 2+2 er nok mest vanlig, men 1+3, og 0+4 fungerer også greit, i tillegg til et godt oppfølgingssystem. Modellen er også forsøkt på samme prinsipper som TAF – løp. Kombinert skole og opplæring i bedrift, med sluttkompetanse generell studiekompetanse og fagbrev etter fullført 4 år.</p>			

Bransjen vil svært gjerne at kandidaten har fullført VG1 og VG2, så relevant teori er på plass. I tillegg vektlegger bransjen at kandidaten har PTF som er relevant i faget.

5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?

Begrunnelser

Målet er å utvikle nye modeller eller samarbeidsformer mellom handel og skole. Disse modellene bør bygge på de strukturer og kulturer for internopplæring som er vanlig i varehandelen. Det er et mål å få læringsveier og karriereveier til å følge hverandre så tett som mulig.

Følgende endringer bør vurderes:

Behov for entreprenørskap i utdanningen: Arbeidslivet er svært opptatt av at medarbeidere utvikler kompetanser i entreprenørskap. Arbeidslivet er det beste stedet å utvikle denne typen kompetanse. Skolen må fungere i et tett samspill med sine omgivelser. Slik kan skolen stimulere entreprenørielle kompetanser hos elevene. Vi trenger likeverd på opplæringen uavhengig av om det skjer på skolen eller i arbeidslivet.

- Flere skoler bør ha **arbeidslivskoordinatorer (ALV)** som utvikler og vedlikeholder samarbeidet med arbeidsliv og lokalsamfunn på en systematisk og **profesjonell måte**
- **Egne satsinger** mot ulike deler av arbeidsmarkedet for å sikre fagopplæring som rekrutterer til og verdsettes også innen handelen
- **Internopplæring/kjedeskoler** bør danne grunnlaget for fagopplæringen - veksling mellom skole og **arbeidsliv kan være hovedregel**
- **Lærere og rådgivere** må sikres arbeidsmarkedskompetanse – hospitering i arbeidslivet for lærere på ungdomstrinn og i videregående opplæring

Anerkjennelse av bedriften/kjedeskolen som opplæring, slik at læring i arbeidslivet likestilles i forhold til læringsutbytte og ikke kommer i tillegg til læring i skolen. Veksling må gjennomføres gjennom bedriftens faglige dialog med skolen. Det må tilrettelegges ikke bare ut fra en timeplan som skolen setter men også ut fra vaktlistene i bedriften. Bransjeglieningen i arbeidslivet burde avspeiles i skolen slik at elever har mulighet til å plukke ulike moduler fra andre utdanningsprogram slik at salgskompetansen blir spesialisert mot eksempelvis elektro eller helse.

Lærerne bør gjennomføre hospitering i arbeidslivet slik at de får kjennskap til læringsveier og karriereveier de kan synliggjøre for elevene.

Hvis elevene møter yrkesfaglærere som ikke representerer yrkesfagtradisjonen, som ikke representerer de aktuelle bransjene utdanningen leder mot, som ikke har nettverk i bransjene, og som heller ikke er spesielt opptatt av at de skal velge læretid: Da blir veien til å fullføre et yrkesfaglig løp lang og kronglete. Men det snakkes for lite om at innenfor store yrkesfaglige utdanningsprogram knapt fins lærere med fagbrev/yrkeskompetanse og erfaring fra relevante bransjer. Det er lærere med høyskolebakgrunn, mange av dem uten yrkeserfaring fra andre steder enn skolen, og dermed uten oppdatert kunnskap om muligheter i bransjene.

IKT- SERVICEFAGET															
Utdanningsprogram	Service og samferdsel														
Vg2	IKT-servicefag	Overgang fra vg2 til påbygg	25,5%												
Kryssløp fra	alle Vg1														
SØKNING															
Utvikling i antall søkere (per 15. juli)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>569</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>646</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>587</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>720</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>728</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall søkere	2010	569	2011	646	2012	587	2013	720	2014	728	650	159
År	Antall søkere														
2010	569														
2011	646														
2012	587														
2013	720														
2014	728														
			Endring (%)												
			27,9 %												
			Endring (siste år)												
			8												
LÆREPLASSER¹															
Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>823</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>899</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>925</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>979</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>1011</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall lærekontrakter	2010	823	2011	899	2012	925	2013	979	2014	1011	927	188
År	Antall lærekontrakter														
2010	823														
2011	899														
2012	925														
2013	979														
2014	1011														
			Endring (%)												
			22,8 %												
			Endring (siste år)												
			32												
ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS															
Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)		Endring i %-poeng fra 2010 til 2014													
<table border="1"> <caption>Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>61%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>65%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>59%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>61%</td> </tr> </tbody> </table>		År	Andel søkere (%)	2011	61%	2012	65%	2013	59%	2014	61%	0			
År	Andel søkere (%)														
2011	61%														
2012	65%														
2013	59%														
2014	61%														
		Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015													
		Søkere	Lærekontrakter												
		880	538												
	2013/2014														
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	438														
Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014															
<p>En utfordring med tanke på behovet for arbeidskraft innenfor IKT-servicefag er at en rekke bedrifter og offentlige virksomheter etterspør høgskole/universitetskompetanse innen IKT. I tillegg er innholdet og kjennskap til faget og den kompetansen som fagarbeiderne har for lite kjent. En gjennomgående trend er at mye av IKT-virksomheten blir outsourcet, og at antall ansatte som jobber med rene IKT-oppgaver har blitt færre i bedriftene. De nye arbeidsoppgavene ligger i all hovedsak i de firmaene som leverer helhetlige dataløsninger. Den digitale hverdagen stiller strenge krav til sikkerhet og vern av informasjon. Dette er et område som bør fokuseres mer på. Med økende internasjonalisering av arbeidsfordeling er det viktig at</p>															

kommunikasjon på engelsk blir gitt oppmerksomhet. I innspill fra arbeidsgruppen til IKT-servicefag konkluderer de med at det er et behov for en faglig oppdatering av læreplanen. Systemforståelse er grunnleggende, overgang til IKT-servicefaget bør medføre en klarere avgrensning til dataelektronikerfaget (elektro), og åpne kompetansemål er nødvendig for regional tilpasning. Det er ikke grunnlag for å legge ned faget.

IKT- SERVICEFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
35	56	89	89	41	3,15

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
35	34	68	91	83	3,49

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
6	11	66	101	136	4,09

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?	X		

Begrunnelse for svaret:

Vi ser en forsiktig økning i antall læreplasser.

	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)			X

Begrunnelse for svaret:

Behov for IKT – kompetanse er økende, men dagens utdanning er lite etterspurt. Relevante arbeidsgivere signaliserer også at utdanningen oppfattes som utdatert.

	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?		X	

Begrunnelse for svaret:

Vårt inntrykk er at arbeidsgivere i stor grad søker medarbeidere med høgskole eller universitetsutdanning til mange av de aktuelle jobbene som kunne vært utført av IKT – servicearbeidere. Det kan bety at vi trenger en kompetanse som går lenger enn dagens IKT-servicemedarbeider.

	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)		X	

Begrunnelse for svaret:

Læreplanene er 10 år gamle, og fanger ikke opp den teknologiske utviklingen i faget. Teknologien har endret seg siden innføringen av kunnskapsløftet. Det generelle kunnskapsnivået i bruk av IKT og brukernes egne erfaringer har forandret seg mye de siste årene.

Arbeidsgruppen har hatt møte med IKT-Norge og Teknologirådet. Sammen med deres innspill har arbeidsgruppen utarbeidet følgende innspill:

For IKT-servicefag må vi se på en ny yrkesrolle som:

- Har systemforståelse
- Har evnen til å være lærende
- Har programmeringsferdigheter

Den nye yrkesrolle krever

- Kompetente nye lærekrefter – videre og etterutdanning
- Moderne maskinpark

Vi må i dag stille større krav til systemforståelse

- Forstå hvorfor IKT er viktig i arbeidslivet
- Forstå hvilke utfordringer som den enkelte medarbeider / bedrift har hvis det er problemer med IKT.
- Forstå hvorfor IKT er viktig for den enkelte bedrift
- IKT medarbeidere må i større grad forstå ulike driftsmodeller
- Det er nødvendig for å kunne forstå konsekvenser ved valg / bytte av leverandører
- Bestillerkompetanse må bli et viktig element i den framtidige yrkesrollen.

Nytt fokus

Et nytt fokus innebærer at den framtidige arbeidskraften må skifte fokus fra å levere «reparasjoner og feilsøking» til å bli veiledere i bruk av systemene.

- De fleste maskiner har innebygde hjelpemidler til å rette opp feil, eller så ligger hjelpemidlene på nett.
- Maskinene er blitt mye billigere og derfor er det ofte lettere å bytte enn å reparere
- De meste blir lagret andre steder – servere – skyer etc. - enn på den enkelte maskin

IKT bør være den grunnleggende kunnskap

Med det tempoet endringene av IKT teknologien har og kommer til å ha er det viktig for framtidens arbeidskraft at de har fått en utdanning/ferdigheter/holdninger som sikrer at de oppfatter seg som en lærende IKT medarbeider – evnen og viljen til selvutvikling blir viktige egenskaper.

- Kunnskap om programmering må være basiskunnskap.
- Sikkerhetsperspektivene være med i faget fra første dag – knyttet opp mot programmering.

Digitalisering og automatisering

Teknologirådets utgangspunkt er at svært mange arbeidsoppgaver vil bli automatisert i de nærmeste 20 årene. De konkluderer med at industrien vil digitaliseres. Det er derfor nødvendig med et digitalt kompetanseløft i industrien.

- Roboter vil overta svært mange arbeidsoppgaver
- 3D-printere vil forandre produksjoner
- Lagring og sikkerhet vil forandres

Er det nødvendig med fagkompetanse når teknologien blir avansert?

To sider ved den saken – det er nødvendig med utviklere av nye digitale verktøy.

Det kan være et høgskolenivå/ universitetsnivå. På den andre siden vil det også være grunnlag for å drifte maskinparken – det vil være et fagarbeidernivå.

Det vil si:

- Drifte dataparken
- Holde verktøyet vedlike
- Bruke teknologien

Dette innebærer grunnleggende ferdigheter i programmering, systemforståelse og systemforvaltning.

Den teknologiske utviklingen vil fortsatt gå meget fort og det er derfor nødvendig med kontinuerlig kompetanseheving.

- Altså lære å lære må bli viktig.
- Det andre er at elevene må skjønne data og ha en praktisk innfallsvinkel til bruken. (Mange skjønner seg på gamle biler fordi den «mekker og skrur» på dem). Vi kan altså spørre: hva gjør den digitale mekkeren?

Teknologirådet antyder at en stor del av de fremtidige IKT «vaktmesterne» kom til å jobbe i offentlig sektor.

Det er en rivende utvikling innenfor helsesektoren i bruk av digitale verktøy - MEN helsepersonell skal bare bruke verktøy - ikke vedlikeholde det.

Teknologirådets underliggende holdning var at det er grunnlag for en - 1 – IKT utdanning.

→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?			
	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
<i>Hvis ja: På hvilke måte?</i>			
Læreplanene må gjennomgås. Det må legges større vekt på fagområder som programmering, systemforståelse og sikkerhet. Se punkter under 1d.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?	X		

<i>Hvis ja: Hvilke fag?</i>			
Rådet mener det kan være grunnlag for å ha en bred IKT – utdanning hvor elementer fra IKT – elektro og IKT- servicefag inngår. Det bør vurderes nærmere om IKT kan bli et eget utdanningsprogram med felles VG1 og VG2, samt muligens flere VG3.			
	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?		X	
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)		X	
<i>Hvis ja: Kom med eksempler</i>			
	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?		X	
<i>Hvis ja: Begrunnelse</i>			
→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.			
3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?			
Begrunnelse: Modernisering av læreplanene er nødvendig for å fange opp og holde seg a'jour med den teknologiske utviklingen av faget. Modernisering av faget vil gjøre at fagbrevet i langt større grad svarer på de utfordringene arbeidslivet etterspør. Se også utdyping under 1d. Et felles IKT-fag vil kunne styrke fagbrevet status på grunn av en bred kunnskapsbase.			
4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)			
Begrunnelse: Med kryssløp uten et eget VG1, så er det vanskelig å føre elevene til det nivået som næringslivet ønsker. <i>Se også kommentarer under 2b og 3.</i>			
5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?			
Begrunnelser Det kan være ønskelig med IKT som et utdanningsløp på fire år. Det ville sikret at alle med særskilt interesse for faget kan velge det fra første år. Det bør vurderes nærmere om det er grunnlag for et utdanningsløp hvor IKT-servicefag og IKT-elektro samles i samme utdanning. Med bakgrunn i den teknologiske utviklingen med økende automatisering, robotstyring, 3D-scanning, behov for programmering - og systemkunnskap osv. mener vi dette kan påkrevne IKT som eget utdanningsprogram. Rådet ønsker å utrede dette nærmere frem mot leveransen av utviklingsredegjørelsen del to.			

¹ I 2010 og 2011 var det totalt 21 lærekontrakter i IKT-driftsfaget. Siden har det ikke vært noen lærekontrakter.

YRKESJÅFØRFAGET															
Utdanningsprogram	Service og samferdsel														
Vg2	Transport og logistikk	Overgang fra vg2 til påbygg	5,8%												
Kryssløp fra	Vg1 teknikk og industriell produksjon														
SØKNING															
Utvikling i antall søkere (per 15. juli)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>307</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>349</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>316</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>356</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>328</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall søkere	2010	307	2011	349	2012	316	2013	356	2014	328	331	21
År	Antall søkere														
2010	307														
2011	349														
2012	316														
2013	356														
2014	328														
			Endring (%)												
			6,8 %												
			Endring (siste år)												
			-28												
LÆREPLASSER															
Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>411</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>499</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>526</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>558</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>575</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall løpende lærekontrakter	2010	411	2011	499	2012	526	2013	558	2014	575	514	164
År	Antall løpende lærekontrakter														
2010	411														
2011	499														
2012	526														
2013	558														
2014	575														
			Endring (%)												
			39,9 %												
			Endring (siste år)												
			17												
ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS															
Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)		Endring i %-poeng fra 2010 til 2014													
<table border="1"> <caption>Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>67%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>70%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>69%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>66%</td> </tr> </tbody> </table>		År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	67%	2012	70%	2013	69%	2014	66%	-1			
År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)														
2011	67%														
2012	70%														
2013	69%														
2014	66%														
		Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015													
		Søkere	Lærekontrakter												
		447	294												
	2013/2014														
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	459														
Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014															
<p>KD godkjente utvidelsen av 10-ukerskurset til 19-ukerskurs i januar 2014, og endringen trådte i kraft august 2014. Arbeidsgruppen for transport og logistikk har vært i flere dialogmøter med opplæringskontor og landslinjer om innholdet i 19-ukerskurset.</p> <p>Reviderte læreplaner for Vg2 transport og logistikk og Vg3 yrkessjåfør var på høring denne våren og rådet hadde ingen kommentarer til høringsbehandlingen. Endringene trådte i kraft 1.august. Utdanningsdirektoratet har uttalt at det ikke er grunnlag for å utvikle veiledere til læreplanene.</p>															

YRKESJÅFØRFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
6	8	35	54	16	3,55

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
5	7	20	41	45	3,97

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
3	11	37	41	35	3,74

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?	X		
Begrunnelse for svaret: Det er godt om læreplasser og vanskelig å få nok lærlinger, særlig gjelder dette buss. Det er for liten rekruttering av jenter.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)	X		
Begrunnelse for svaret: Det er et udekket behov for lærlinger innen de aktuelle fagene. De relevante bedriftene for fagene har i mange tilfeller problemer med å finne aktuelle kandidater for å dekke lærlingebehovet. Dette betyr at de dekker sine behov med personer med annen bakgrunn. På sikt kan dette føre til at en innfører en tradisjon med å søke ansatte utenfor lærlingemiljøet.			
	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?		X	
Begrunnelse for svaret: Det er ikke krav om fagutdanning, men man må ha førerkort og YSK. (Obligatorisk yrkessjåførutdanning 180 /240 timer) I dag er dette inkludert i fagutdanningen/fagbrev, slik at skoleløpskandidatene stiller noe sterkere enn andre uten fagbrev.			
	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)	X		
Begrunnelse for svaret: Det vurderes slik at det kan være ulike behov for kompetanse sett mot ulike typer transport. Det er en stadig utvikling mot spesialisering innen yrkestransport. Det gjelder både personkompetanse, som rettet mot spesialutstyr. Det hadde vært ønskelig at fagopplæringen også ga opplæring rettet mot denne spesialiseringen. Dette vil være en fordel for både lærling og for lærebedrift. Spesialiseringen kan være så variert som utvidet førstehjelpskurs, til kranopplæring (G8). Det vil være en fordel med kryssløp fra andre studieretninger. Kryssløpet var en vel fungerende ordning frem til reform 94, hvor endringene førte til at kryssløp ble nesten borte. Et negativt resultat var at kvinneandelen i faget ble borte. Gruppen ser i dag et klart behov for at fullt kryssløp igjen blir innført. Særlig tror vi at dette vil øke kvinneandelen innen faget. Det vurderes også slik at en utvidet kryssløpsmodell vil tilføre faget øket totalkompetanse, som igjen kan styrke faget. Mulig en endring i fagbrevordning må vurderes nærmere. Med endring i fagbrevordningen tenker gruppen mot flere spesialiserte fagbrev, som f.eks. last –buss. En løsning kan være at fagbrevet blir «Yrkessjåfør», hvor spesialisering føres inn på baksiden, persontransport, gods, lett lastebil, Adr etc. Fagbrevet «Yrkessjåfør» er tenkt som et fagbrev rettet mot personer som utfører transport mot vederlag. Med denne modellen vil yrkesgrupper som i dag ikke har noe tilbud om fagbrevutdanning, få mulighet til et fagbrev. Dette kan være yrkesgrupper som kjører taxi, varebil, lette lastebil eller andre typer transport. I dag utgjør denne typen transport et stort antall personer. Uten å ha undersøkt dette nærmere, kan det utgjøre flere 10 000 personer. Dagens modell med Vg1 og Vg2 og Vg3, dekker i dag trolig basisen i utdanningen, uten at det vil bli behov for noen store endringer i læreplanene. Det vil trolig bli behov for noen endringer som er rettet mot spesialiseringen, men dette kan legges inn i PTF, hvor elevene får en mer fagrettet opplæring i utplasseringsbedrifter. Mye av denne spesialiseringen vil ligge under ordningen med «Dokumentert opplæring» og som er et krav i Arbeidsmiljøloven.			

Noe bør også gjennomføres på den enkelte skole, men aktuelle tilbud kan tilpasses lokale forhold. (Tømmer, person, lett lastebil etc.)

→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
<i>Hvis ja: På hvilke måte?</i> Se punkt ovenfor.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?		X	
<i>Hvis ja: Hvilke fag?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?			X
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i> Se kommentar ovenfor. Gruppen har også gjort seg noen tanker om faget muligens på sikt kunne bli egen studieretning. Begrunnelsen er at faget er så stort og utgjør så mange arbeidsplasser at det kunne rettferdiggjøre dette. Gruppen har ikke realkutert ønsket om egen studieretning, men det er ytret flere tanker om dette og på sikt kan dette bli et krav. Gruppen ser at det er behov for en realkutisjon med aktuelle organisasjoner, vegdirektorat og udir. Hovedbegrunnelsen så langt, er at faget transport og logistikk har så mange tusen ansatte og er i ferd med å spesialiseres i stor grad. Med åpent kryssløp og økt spesialiseringsgrad, mener gruppen at egen studieretning vil styrke faget og bransjen inn i fremtiden. Vi ser at dagens Service og samferdsel blir for snevert, samtidig som vi ser at rekrutteringen er stor fra TIP området.			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)	X		
<i>Hvis ja: Kom med eksempler:</i> Mulig at det bør åpnes for mer «Kryssløp». I utgangspunktet vil faget kunne absorbere de fleste fag i form av kryssløp. Den nødvendige «fagutdanningen» vil bli gitt i Vg2 og Vg3. Det hadde vært ønskelig at et læreplanmoment inneholdt så mye økonomi at det tilfredsstilte kravet til løyve. Dette ville tilfredsstillte elever som har bakgrunn fra «andre» kryssløpsfag. Da personer som selv ønsker å starte egen virksomhet innen yrkestransport, stilles det krav til økonomisk kunnskap. I dag dekkes kravet til økonomi ved et tilleggskurs. Flere skoler har løst dette ved hjelp av PTF og kursing der. Da det i disse dager vil bli innført endringer i PTF, kan frivillige økonomikurs bli borte. Gruppen mener det er viktig at endringer i planer ikke medfører et redusert totaltilbud. I dag utgjør kurset ca. 2 uketimer.			
	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?			
<i>Hvis ja: Begrunnelse</i>			
→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.			

3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?

Begrunnelse:

4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)

Begrunnelse:

Vi er godt fornøyd med denne. Vi har i tillegg 19 ukers kurs for førerkort og YSK. (2,5 + 1,5). Det har vist seg at den så langt har fungert etter intensjonene, men vi ber om at våre andre synspunkter vurderes. Det er viktig at et fag får utvikle seg over tid.

5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?

Begrunnelser

LOGISTIKKFAGET

Utdanningsprogram	Service og samferdsel		
Vg2	Transport og logistikk	Overgang fra vg2 til påbygg	5,8%
Kryssløp fra	Vg1 teknikk og industriell produksjon		

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>121</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>150</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>166</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>160</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>193</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	121	2011	150	2012	166	2013	160	2014	193	158	72
	År	Antall søkere												
	2010	121												
	2011	150												
2012	166													
2013	160													
2014	193													
		Endring (%)												
		59,5 %												
		Endring (siste år)												
		33												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>197</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>227</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>237</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>287</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>296</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall løpende lærekontrakter	2010	197	2011	227	2012	237	2013	287	2014	296	249	99
	År	Antall løpende lærekontrakter												
	2010	197												
	2011	227												
2012	237													
2013	287													
2014	296													
		Endring (%)												
		50,3 %												
		Endring (siste år)												
		9												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>58%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>54%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>57%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>53%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	58%	2012	54%	2013	57%	2014	53%	-5	
	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)										
	2011	58%										
	2012	54%										
2013	57%											
2014	53%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	290	153										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	865		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Faget er ikke omtalt i Utviklingsredegjørelse 2013/2014.

LOGISTIKKFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
12	15	15	35	11	3,2

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
9	8	16	27	27	3,63

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
1	6	37	39	24	3,74

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?	X		
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Det er godt om læreplasser og vanskelig å få nok lærlinger. Gruppen mener at det er også vanskelig å få lærlinger med riktig type kunnskap inn i bedrift.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)	X		
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Det er et udekket behov for lærlinger innen de aktuelle fagene. De relevante bedriftene for fagene har i mange tilfeller problemer med å finne aktuelle kandidater for å dekke lærlingebehovet. Dette betyr at de dekker sine behov med personer med annen bakgrunn. På sikt kan dette føre til at en innfører en tradisjon med å søke ansatte utenfor lærlingemiljøet.			
	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?		X	
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Det er ikke krav om fagutdanning. Ofte ansettes ufaglærte.			
	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)	X		
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Det vurderes slik at det kan være ulike behov for kompetanse sett mot ulike typer terminaler/lager. Det er en stadig utvikling mot spesialisering innen logistikkarbeiderfaget Dagens modell med Vg1 og Vg2 og Vg3, dekker i dag trolig basisen i utdanningen, uten at det vil bli behov for noen store endringer i læreplanene. Det vil trolig bli behov for noen endringer som er rettet mot læreplanen Vg2 Transport og logistikk.			
→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.			

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
<i>Hvis ja: På hvilke måte?</i> Se punkt ovenfor.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?		X	
<i>Hvis ja: Hvilke fag?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?			X
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i> Se kommentar på yrkessjåfør hvor gruppen har gjort seg noen tanker om programområdet muligens på sikt kunne bli egen studieretning.			

<p>Begrunnelsen er at faget er så stort og utgjør så mange arbeidsplasser at det kunne rettferdiggjøre dette. Gruppen har ikke realdiskutert ønsket om egen studieretning, men det er ytret flere tanker om dette og på sikt kan dette bli et krav.</p> <p>Hovedbegrunnelsen så langt, er at faget transport og logistikk har så mange tusen ansatte og er i ferd med å spesialiseres i stor grad. Med åpent kryssløp og økt spesialiseringsgrad, mener gruppen at egen studieretning vil styrke faget og bransjen inn i fremtiden. Vi ser at dagens Service og samferdsel blir for snever, samtidig som vi ser at rekrutteringen er stor fra TIP området.</p>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)	X		
<p><i>Hvis ja: Kom med eksempler</i></p> <p>Mulig at det bør åpnes for mer «Kryssløp». I utgangspunktet vil faget kunne absorbere de fleste fag i form av kryssløp. Den nødvendige «fagutdanningen» vil bli gitt i Vg2 og Vg3.</p>			
	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?		X	
<p><i>Hvis ja: Begrunnelse</i></p>			
<p>→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.</p>			
<p>3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?</p>			
<p>Begrunnelse:</p> <p>Se tidligere punkter.</p>			
<p>4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)</p>			
<p>Begrunnelse:</p> <p>Vi er godt fornøyd med denne.</p>			
<p>5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?</p>			
<p>Begrunnelser</p>			

RESEPSJONSFAGET

Utdanningsprogram	Service og samferdsel														
Vg2	Reiseliv	Overgang fra vg2 til påbygg	40,4%												
Kryssløp fra															
SØKNING															
Utvikling i antall søkere (per 15. juli)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>89</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>98</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>108</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>95</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall søkere	2010	91	2011	89	2012	98	2013	108	2014	95	96	4
År	Antall søkere														
2010	91														
2011	89														
2012	98														
2013	108														
2014	95														
			Endring (%)												
			4,4 %												
			Endring (siste år)												
			-13												
LÆREPLASSER															
Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)		Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>162</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>175</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>175</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>169</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>181</td> </tr> </tbody> </table>		År	Antall løpende lærekontrakter	2010	162	2011	175	2012	175	2013	169	2014	181	172	19
År	Antall løpende lærekontrakter														
2010	162														
2011	175														
2012	175														
2013	169														
2014	181														
			Endring (%)												
			11,7 %												
			Endring (siste år)												
			12												
ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS															
Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)		Endring i %-poeng fra 2010 til 2014													
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>75%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>66%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>64%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>68%</td> </tr> </tbody> </table>		År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	75%	2012	66%	2013	64%	2014	68%	-7			
År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)														
2011	75%														
2012	66%														
2013	64%														
2014	68%														
		Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015													
		Søkere	Lærekontrakter												
		145	98												
		2013/2014													
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	96														
Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014															
Faget er ikke omtalt i utviklingsredegjørelse 2013/2014.															

RESEPSJONSFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	4	9	16	14	3,93

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
1	3	6	15	18	4,07

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
4	2	14	17	11	3,6

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?			X
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Faget har læreplasser der det er en konsentrasjon av hoteller og overnattingssteder, men sammenlignet med søkningen er det for få læreplasser i faget.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)	X		
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Lærlinger får jobb i faget med bestått fagprøve.			
	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?			X
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Overnattingsstedene ansetter også resepsjonister med annen relevant utdanning innen reiseliv.			
	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)	X		
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Faget dekker et reelt kompetansebehov i dag. Det kjennetegnes ved at faglærte får jobb.			
→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.			

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
<i>Hvis ja: På hvilke måte?</i> Selv om faget også i dag dekker et reelt behov for kompetanse, bør det vurderes å utvide faget til også å omfatte andre typer resepsjoner.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?			
<i>Hvis ja: Hvilke fag?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?			
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)			
<i>Hvis ja: Kom med eksempler</i>			

	Ja	Nei	Uklart
e. Legge ned faget?			
<i>Hvis ja: Begrunnelse</i>			
→ Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.			
3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?			
<p>Begrunnelse:</p> <p>En utvidelse av resepsjonsfaget vil øke potensialet for læreplasser vesentlig. Resepsjonstjenester utføres i bedrifter, offentlige virksomheter, private bedrifter, transportterminaler, flyplasser og ved sykehusene. En viktig del av de arbeidsoppgavene lærlinger i kontor- og administrasjonsfaget utfører (særlig i verdiskapingsdelen) er resepsjonsarbeid. Det samme gjelder en viktig del av de oppgavene som i dag utføres i sikkerhetsfaget, og særlig salgskompetanse i salgsfaget.</p> <p>Dersom kontor- og administrasjonsfaget i større grad rettes inn mot spesielle fagfunksjoner, kan resepsjonsfaget erstatte dagens fag.</p>			
4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.) Dagens opplæringsmodell bør endres, slik at opplæringen i skole utvides med et år før lærekontrakt tegnes.			
<p>Begrunnelse:</p> <p>Det er helt nødvendig for resepsjonister i reiselivet og ellers å ha bedre kompetanse i norsk og fremmedspråk enn hva som er tilfelle i dag. Derfor bør opplæringstiden i skolen utvides, slik at det blir mulig få generell studiekompetanse i løpet av skoletiden. Det vil gjøre læreplassøkerne langt bedre kvalifisert enn hva som er tilfelle i dag. For en resepsjonist stilles det krav til kompetanse i faget, som forutsetter at de har en vesentlig bedre plattform i enkelte fellesfag.</p>			
5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?			
Begrunnelser			

REISELIVSFAGET

Utdanningsprogram	Service og samferdsel		
Vg2	Reiseliv	Overgang fra vg2 til påbygg	40,4%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>84</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>96</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>85</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	52	2011	84	2012	96	2013	91	2014	85	82	33
	År	Antall søkere												
	2010	52												
	2011	84												
2012	96													
2013	91													
2014	85													
		Endring (%)												
		63,5 %												
		Endring (siste år)												
		-6												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>111</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>168</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>165</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>164</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>134</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall løpende lærekontrakter	2010	111	2011	168	2012	165	2013	164	2014	134	148	23
	År	Antall løpende lærekontrakter												
	2010	111												
	2011	168												
2012	165													
2013	164													
2014	134													
		Endring (%)												
		20,7 %												
		Endring (siste år)												
		-30												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>63%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>46%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>47%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>43%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	63%	2012	46%	2013	47%	2014	43%	-21	
	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)										
	2011	63%										
	2012	46%										
2013	47%											
2014	43%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	110	47										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	95		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Det har vært diskusjoner om å slå reiselivsfaget sammen som en del av salg og service på VG2. NHO Reiseliv og Virke har foreslått reiselivsfaget som en studiespesialiserende linje som en løsning. Utdanningsdirektoratet har ikke mottatt noe formelt forslag. Rådet gjorde følgende vedtak (19.april 2013): *Forslag om Reiseliv som en del av Salg og service bortfaller. Neste fase for rådet angår innhold, altså læreplanarbeid. Faglig råd for Service og samferdsel støtter at det arbeides videre med forslaget [om studiespesialisering]. Virke og NHO Reiseliv er i kontakt med utdanningsdirektoratet om prosessen videre. Saken angår studiespesialisering og faller utenfor rådets mandat. Virke og NHO Reiseliv er derimot åpne for innspill dersom dette er ønskelig.*

REISELIVSFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
3	5	10	10	2	3,1

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
4	3	10	6	7	3,3

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
5	8	12	10	1	2,83

UTFYLLES AV FAGLIG RÅD

1. Er faget relevant i arbeidslivet?

	Ja	Nei	Uklart
a. Finnes det læreplasser til elever som ønsker å ta fag- eller svennebrev i dette faget?			X
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Det eksisterer få læreplasser i faget, se graf første side.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Vil man få jobb i et relevant yrke hvis man oppnår fag- eller svennebrev i dette faget? (enten som lærlinger eller praksiskandidat)			X
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Reiselivsfaget er preget av en generell tilnærming med manglende definisjoner av kvalifikasjoner. Det er derav uklart hva som er relevante yrker utover generelle stillinger innen hotell og opplevelse.			
	Ja	Nei	Uklart
c. Må man ha dette fag- eller svennebrevet for å få en slik jobb, eller ansetter virksomhetene like gjerne ufaglærte?		X	
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Reiselivsnæringen innehar en betydelig andel ufaglærte.			
	Ja	Nei	Uklart
d. Dekker faget et reelt kompetansebehov som finnes på arbeidsmarkedet? (fokus på innholdet i faget, ikke dimensjoneringen av opplæringstilbudet)			
<i>Begrunnelse for svaret:</i> Faget svarer ikke på næringslivets behov. Arbeidsgruppen i FRSS fremlegger forslag som vedlegg til dette dokumentet.			
→ Hvis dere har svart ja på 1a)-1d), trenger dere ikke å besvare spørsmål 2-5.			

2. Hvis faget ikke er relevant i arbeidslivet, hva bør utdanningsmyndighetene gjøre med det?

	Ja	Nei	Uklart
a. Endre innholdet i faget? (Revidere/oppdatere læreplanen)	X		
<i>Hvis ja: På hvilke måte?</i> Det er behov for betydelige endringer, se vedlagt forslag fra arbeidsgruppen i FRSS.			
	Ja	Nei	Uklart
b. Slå faget sammen med andre fag?		X	
<i>Hvis ja: Hvilke fag?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
c. Splitte faget?		X	
<i>Hvis ja: I hvilke deler?</i>			
	Ja	Nei	Uklart
d. Annet, mindre justeringer (for eksempel kryssløp eller navneendringer)		X	
<i>Hvis ja: Kom med eksempler</i>			
	Ja	Nei	Uklart

e. Legge ned faget?			X
<p><i>Hvis ja: Begrunnelse</i></p> <p>Det er stort behov for Reiselivsfaget, men ikke å nåværende form. Faget møter ikke næringslivets. Se derfor vedlagte forslag fra arbeidsgruppen i FRSS.</p>			
<p>→ <i>Er svaret ja på spørsmål 2e, avslutt her. Hvis ikke, fortsett.</i></p>			
<p>3. Hvorfor vil disse endringene bidra til å gjøre faget mer relevant for virksomhetene?</p>			
<p>Begrunnelse:</p> <p>Faget bør <i>konverteres</i> fra fagopplæring til studiespesialiserende med særlig fokus på praktiske språkferdigheter og andre fag med relevans til reiselivet.</p>			
<p>4. Hvordan fungerer opplæringsmodellen for faget? (1+3, 2+2 osv.)</p>			
<p>Begrunnelse:</p> <p>NIFU definerer Service og samferdsel som en hybridmodell med manglende forankring i fagopplæringen, hvorav Reiselivsfaget illustrerer definisjonen godt. Dagens modell er ikke tilfredsstillende, jmfør punkt 3.</p>			
<p>5. Hvis svaret er dårlig eller svært dårlig: Bør vi endre opplæringsmodell, og hvilken modell foreslår dere i så fall? Hvorfor er den foreslåtte modellen et godt valg?</p>			
<p>Begrunnelser</p> <p>Se vedlagte forslag til endringer.</p>			

Vedlegg 1:

**Arbeidsgruppens forslag
til endringer i reiselivsfaget.**

UTKAST

Innhold

1	Bakgrunn	3
2	Forslag	4
	i. Struktur.....	4
	ii. Fag- og timefordeling.....	4
	iii. Læreplanen.....	5
	iv. Eksamen	5
3	Konklusjon	6
4	Referanser.....	7

UTKAST

1 Bakgrunn

Reiselivsnæringen er representert i det yrkesfaglige utdanningsprogrammet *Service og samferdsel*, samt 140 timers programfag, *Reiseliv og språk*, ved studiespesialiserende utdanningsprogram. Reiselivsfaget innebærer både studiespesialiserende og yrkesbaserte omfattede aspekter og omfattede NIFUs definisjon av hybridfag. NHO Reiseliv og Virke har tidligere uttrykt bekymring for at nåværende utdanningsstruktur ikke tilfredsstillende nærings behov for kvalifisert arbeidskraft.¹ Faglig råd for service og samferdsel støtter forslaget beskrevet i dette dokumentet.

Reiselivsnæringen kan, til tross for finanskrisen, vise til flere år med positiv vekst (SSB, 2013). Næringen representerer ett av ti årsverk og 6, 5 prosent av BNP på fastlands-Norge. I 2011 tilsvarte dette 223 000 årsverk og omsetning på 136 milliarder kroner (NHO, økonomibarometeret).

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) understreker betydningen av kvalifisert arbeidskraft i regjeringens reiselivsstrategi (2012).² Der heter det at *Kompetanse i og om reiselivsnæringen er helt sentralt om de overordnede målene for strategien skal nås. De ansatte er den viktigste ressursen. Videre understreker Stortingsmelding 39 (2012-2013), Mangfold av vinnere; Næringspolitikken mot 2020, verdien av kompetanse som arbeidslivet har behov for* (NHD 2013:9).

Næringens mangel på kvalifisert arbeidskraft er derfor et paradoks. Elevene fra yrkesfaglige Vg2 Reiseliv er de som *i størst grad velger påbygg til studiekompetanse* (NIFU 2013: 19). Videre anerkjennes ikke yrkesfaget av reiselivsbedriftene. Disse faktorene medfører en lav andel lærekontrakter og derav gjennomføring av faget. NHO Reiseliv og Virke har tidligere uttrykt behov for andre løsninger, og anser NIFUs betegnelse om hybridløsningen som det beste alternativet.

Mangelen på kvalifisert arbeidskraft er kritisk når 40 prosent av NHO Reiselivs medlemsbedrifter uttrykker dette som næringens største utfordring (NHO Reiseliv 2013; 2008). Undersøkelsen bekreftes av NHOs økonomibarometer hvor fire av ti overnattings- og serveringsbedriftene angir stor grad av problemer med rekruttering av kompetent arbeidskraft (2013). I tillegg fremstår forbedret språkkunnskap (NHO Kompetansebarometeret, 2014; NHO Reiseliv 2013; 2008) og arbeidslivspraksis som stadig viktigere i reiselivets internasjonale hverdag (NHO Reiseliv 2013; 2008).

Fokus på språk (2007) viser at arbeidslivet er basert på utilstrekkelige språkferdigheter fra videregående skole. Dette er særlig relevant for reiselivsnæringens internasjonale kontekst. Nåværende struktur for videregående opplæring ivaretar ikke reiselivsnæringens behov for økte språkferdigheter. Endringer i nåværende opplæring er derfor nødvendig for ivaretagelse av næringens utvikling og vekst.

¹ Brev til Utdanningsdirektoratet, datert 7. oktober 2005.

² Nåværende Nærings- og fiskeridepartementet (NFD).

2 Forslag

NHO Reiseliv og Virke foreslår at programfaget Reiseliv og språk utvides og konverteres til utdanningsprogrammet Reiseliv og språk, og opprettes i samsvar med eksisterende fag- og timefordeling for *Musikk, dans og drama*, samt *Idrett*. Forslaget innebærer arbeidspraksis og praktisk bruk av språk.

Nåværende programfag innen *Reiseliv og språk* innehar flere svakheter, både med tanke på omfang og innhold, og fremstår derfor som lite formålstjenlig for reiselivsnæringen. Ovennevnte organisasjoner foreslår endringer på fire områder; i) struktur, ii) fag- og timefordeling, iii) læreplanen og iv) eksamen.

i. Struktur

Forslaget om utvidelse av *Reiseliv og språk* innebærer enkelte strukturelle endringer. NHO Reiseliv og Virke foreslår at faget likestilles med eksisterende studieforbereende program; *Musikk, dans og drama*, samt *Idrett*. Strukturen for studieforbereende kan derav illustreres på følgende måte:

Musikk, dans og drama	Idrett	Reiseliv og språk	Studiespesialisering
-----------------------	--------	-------------------	----------------------

Konsekvenser

Forslaget innebærer et ekstra utdanningsprogram innen studieforbereende fag. Dersom forslaget realiseres er det naturlig å vurdere nedleggelse av eksisterende programfag og fordypning i språkfaget (140 timer).

ii. Fag- og timefordeling

	Vg1	Vg2	Vg3
Fellesfag	702 timer	560 timer	421 timer
Programfag ³	140 timer	140 timer	140 timer
Arbeidspraksis ⁴	140 timer	280 timer	420 timer
Totalt	982 timer	980 timer	981 timer

Konsekvenser

Flere av programfagene eksisterer i nåværende struktur, men inngår i en liste på 22 hele andre fag. Nåværende strukturen angir ingen tydelig retning for relevante næringsspesifikke kompetanser og ferdigheter. Søkere risikerer derfor å velge fag som har lav betydning for fremtidige studier og arbeidsliv innen reiselivsnæringen.

³ Fra studieforbereende program.

⁴ Tilsvarer felles programfag fra eget utdanningsprogram (jf. Idrett).

Forslaget innebærer at *Reiseliv og språk* inkluderes som et søkbart alternativ i den studiespesialiserende utdanningsstrukturen.

iii. Læreplanen

Forslaget innebærer enkelte endringer i læreplanen. Nedsettelse av en læreplangruppe er formålstjenlig for fullstendig redegjørelse av dette punktet. Forslaget er hovedsakelig basert på eksisterende programfag, men strukturen medfører dog enkelte behov:

- Større grad av praktisk tilnærming til språkfaget.
- Læreplan opprettes for *Reiseliv og språk*.

Konsekvenser

Reiseliv og språk innebærer en nærmere tilknytning til næringslivets behov. Læreplanen for faget må opprettes.

iv. Eksamen

Forslaget er basert på en praktisk tilnærming til språkkompetanse, og bør derfor gjenspeiles på eksamen. Dette punktet bør diskuteres nærmere i en nedsatt læreplangruppe.

- Økt fokus på muntlige og praktiske ferdigheter.

Konsekvenser

Eksamener med praktisk tilnærming opprettes, samt i eventuelle nye fag.

3 Konklusjon

Reiselivsnæringen innehar behov for en bransjespesifikk utdanning, men nåværende format er ikke dekkende for bedriftenes krav til kompetanse. Dagens reiselivsfag er lite konkret med få søkere og læreplasser. Lav relevans, kvalitet og manglende anerkjennelse i næringslivet er beskrivende for faget.

Dette forslaget er derfor basert på næringens behov med særlig fokus på praktisk tilnærming til språkkompetanse og andre relevante reiselivsfag. Videre innebærer forslaget en endring hvor dagens programfag *Reiseliv og språk* utvides til utdanningsprogrammet *Reiseliv og språk* med de endringer beskrevet i dokumentet.

En slik utvidelse medfører en vurdering av opprettholdelsen av yrkesfaget *Reiseliv*. Resepsjonistfaget (vg2, yrkesfag) er derimot benyttet og anerkjent i næringen og bør opprettholdes, eventuelt i kombinasjon med relevante fagretninger. Arbeidsgruppen for reiseliv initierer til dialog for eventuelle strukturelle endringer i faglig råd for service og samferdsel.

Arbeidsgruppen for reiseliv i faglig råd for service og samferdsel imøteser dialog om avklaringer og videre fremdrift fra utdanningsdirektoratet.

4 Referanser

Nærings- og handelsdepartementet (2012). *Destinasjon Norge. Nasjonal strategi for reiselivsnæringen.*

NHO (2011). *Økonomibarometeret.*

NHO Reiseliv (2013). *Kompetanse og arbeidskraft 2019.*

NHO Reiseliv (2008). *Kompetanse- og arbeidskraftsstrategi 2013.*

NIFU (2013). *Yrkesfagelevers ulike tilpasninger til fagopplæring.*

Regjeringen (2013). Stortingsmelding 39 (2012-2013), *Mangfold av vinnere; Næringspolitikken mot 2020.*

Statistisk sentralbyrå (2013).

UTKAST